

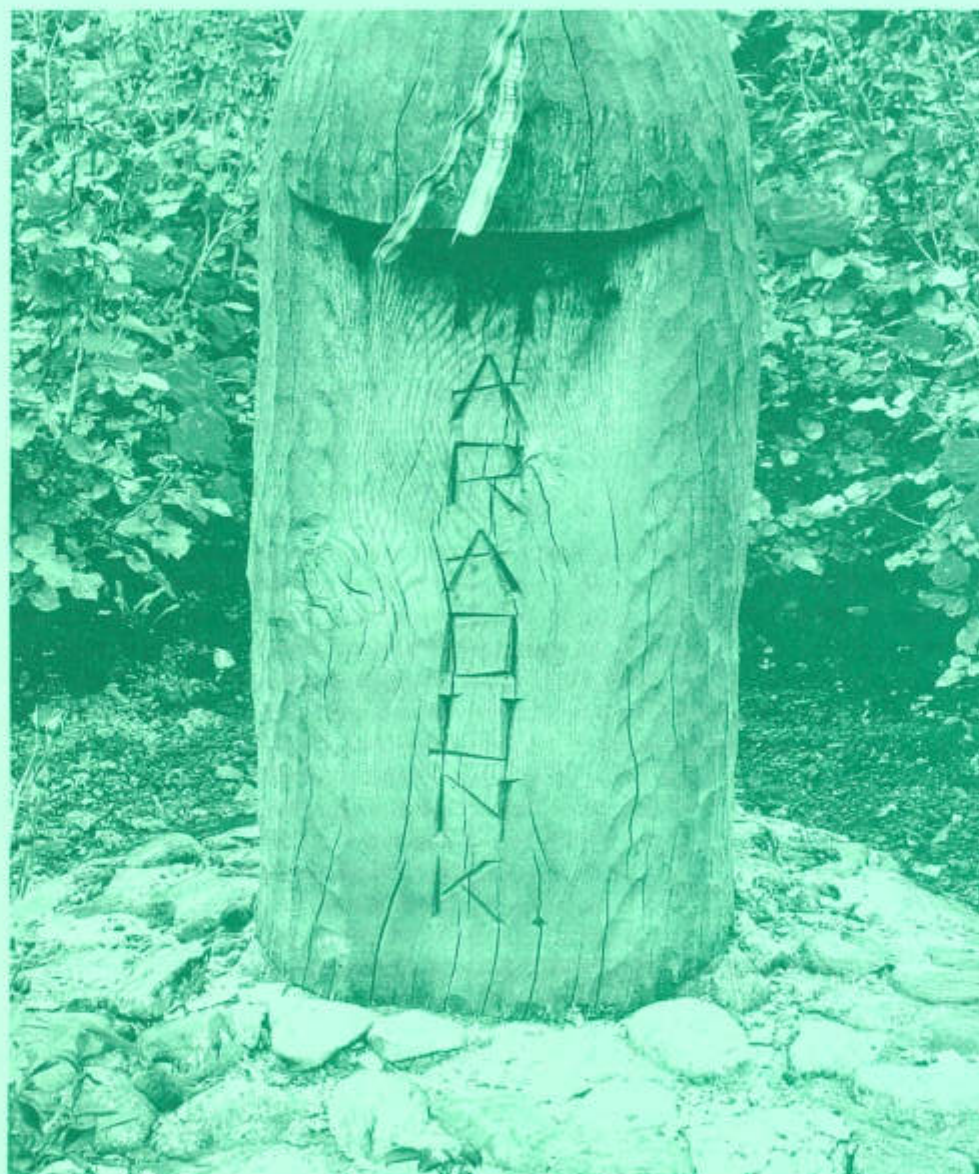

RÁKÓCZI

Hírvivő

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG LAPJA

MARADUNK !

GLORIA VICTIS 2005

STELCZER ELEMÉR

OKTATÁSI-NEVELÉSI TÁMOGATÁS

15. ÉVFOLYAM 3. SZÁM 2005. DECEMBER

„A te kezében van szívéünk, Úram,
Döföd át szereteted nyílával,
Gyűjtsd fel a lomhákat,
Vezesd vissza az eltévelyedetteket,
Világítsd meg a vakokat,
Lágyítsd meg a hajthatatlanokat,
Bátorítsd meg a habozókat,
Tanítsd a tudatlanokat,
Gyapapítsd bennünk a hitet,
Gyűjtsd föl a kölcsönös szeretet
lángját,
S újra és újra kérlek,
Add, hogy szereteted gyarapodjék,
Hogy ez az isteni láng
Eméssze föl víszálykodásainkat.”

II. Rákóczi Ferenc

TARTALOM

Maradunk	2
Ady Endre: Kís karácsonyi ének	3
A X. majki Rákóczi-nap	3
Már Siófokon is jelen van a Rákóczi Szövetség	3
Thököly-émlékünnepség Késmárkon	3
Meghívó	3
Gloria Victis 2005	4
A felvidéki beiratkozási ösztöndíj-akció eredményeiről	6
Karácsonyi ajánandékgyűjtési akció	6
„Rákóczi és kuruc emlékek Európában”	7
Stolzer Elemér 80 éves	8
A Rákóczi Szövetség új helyi szervezetei	9
A Rákóczi Szövetség 2005. évi pályázati eredményei	9
A komáromi Selye János Kollégium évnnyitő ünnepsége	10
A tardszakkal felülított Rákóczi-emlékmű	10
„Megbocsátani tudunk, de felejteni nem”	10
Csángó lakodalom Cylmesfelsőfokon – könyvismertető	10
Louis Lemaire, a Rákóczi-szabadságharc francia kritikus	11
Civil szervezetek a felvidéki magyar ifjúságért	12

RAKÓCZI HÍRVIVŐ

A Rákóczi Szövetség lapja
Megjelenik negyedévenként 1500 példányban
Postacím: 1027 Budapest, Szász Károly u. 1. IV. 1.
Telefon: 201-3067, 212-8891

Főszerkesztő:
dr. Koltay András

Szerkesztőbizottság:
dr. Halzl József, dr. Vigh Károly, dr. Ugron Gáspár

Honlap: www.rakocziszovetseg.hu
E-mail: info@rakocziszovetseg.hu

CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE

Maradunk!

Egy év telt el a mindannyiunk lelkében, folyamatosan, enyhülés nélkül lüktető seb, a december 5-i népszavazás óta. Elég időnk volt számba venni, immáron az események tükrében, régi-új feladatainkat. A letaglózottság-érzés utáni első eszmélés igaza ma is igaz: örülnünk kell a velünk érző sokaknak, és törekednünk kell a gyarapodásra – számban, minőségben egyaránt. Kitisztult fejjel már az is világosnak látszik, hogy szememnyi meglepőt, meg nem magyarázhatót nem hozott felszínre a mégis oly fájó eredmény: a megmaradásért folytatott harccal eltöltött századok, a lélekromboló múlt évtizedek és a nehezen kiismerhető, zavaros utakra vivő, a szabadság elérésének távoli lehetőségét már a szabadság meglétének hazudó tizenöt eltelt évünk után Isteni adomány – és nem feltétlenül saját érdem – hogy legalább ennyien maradtunk.

Az idő, amely megadja a módort a munkára, ellenünk is hat: a felejtés, a belecsördös útján. Reményik Sándor gyűjtőjébe (ld. „Gyűrűt készítettetek” című versét), ha ma élne, a 2004. december 5-i dátumot vésetné bele. Mi sem engedhetjük meg magunknak a felejtés luxusát. Az ütés mindig fájóbb, ha belülről érkezik: ez a fájdalom több, jobb munkára kell, hogy sarkalljon minket. A jövőendő kormányoknak is nagy becsületpróbája lesz ez a megoldatlan feladat.

De azért, mindenek ellenére: itt maradtunk, itt maradunk. A határok mindkét oldalán, papirtól, igazolványtól függetlenül magyarként. A magyar ember büszke és nyakas, szereti magát elringatni abban a hitben, hogy isteni küldetése van. Tiszteletben tartva az eltérő meggyőződéseket, megtalálhatjuk bennük a közös alapot. Ennek értelmében egyetlen küldetésünk bizonyosan van, ez pedig: a megmaradás. „Csak” ennyi. A folyamatos küzdelem az életben maradásért, talpra állni újra meg újra, miközben más, nagyobb lélekszámú népek már régen eltűntek hasonló csapások alatt: ezzel tudunk példát mutatni a világnak. Nem biztos persze, hogy a világot érdekli a mi példánk, de ez már legyen az ő baja.

A mai körülmények között már nem lehet Berzsenyi vagy Kölcsey módjára egy nemzet váteszvévé lenni: a belénk ivódott közömbösség, cinizmus és sokszori csalódás talán nem engedné meg, hogy odafigyeljünk a drámai erővel feldörrenő szóra. Pedig gondjaink nem feltétlenül lettek kisebbek a századok múltával: meg kell álltanunk a lélekszám, és magunknak a lelkeknek a fogyását, romlását is. Küldetésünket csak így tudjuk teljesíteni: nem érdem, ha még egy darabig eléledgelünk itt Európában, néhány millióan, „magyar” címkével el látva. Számban, minőségben gyarapodnunk kell.

Maradunk tehát. A munka azonban csak akkor halad jól, ha jó kedély is társul hozzá. Vidámságon fel minket a címlapon látható, Gyergyószentmiklós főterén található kopjafa üzenete: Maradunk! – már ez is éppen elég bosszantó lehet némelyek számára.

Koltay András (főszerkesztő)

Reményik Sándor: Gyűrűt készítettetek (részlet)

„Egy gyűrűt készítettetek, feketét,
Acélból, - dísztelent, keményet,
És a dátumot belévésetem,
Hadd érezzem az ujjamon, hogy éget,
S jusson eszembe, hogy az életem
Egy kockára tettem föl mindenestől!”

Ady Endre: Kís karácsonyi ének

Tegnap harangoztak,
Hofnap harangoznak,
Hofnapután az angyalok
Gyémánt-havat hoznak.

Szeretném az Istent
Nagyon dicsérni,
De én még kísítú vagyok,
Csak most kezdek élni.

Isten-dicséretre
Mégiscsak kiálllok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

Én is mennék, mennék,
Énekelni mennék,
Nagyok között kís Jézusért
Minden szépet tennék.

Új csizmam a sárban
Százszor bepiszkolnám,
Csak az Úrnak szeretném
Szépen igazolnám.

Minden kedves olvasónknak áldott karácsonyt és boldog újévet kívánunk!

MEGHÍVÓ

A Rákóczi Klub 2006. I. féléves programjaira
Tisztelt Hölgyeim és Uram, kedves Klubtársak!
Szövetségünk Klubja februártól folytatja rendezvényeit, amelyekre az alábbi időpontokban kerül sor a Magyarok Háza (Budapest, V. Semmelweis u. 1-3.) Bartók termében, mindig délután 5 órai kezdettel

- 2006. február 1.
- 2006. március 1.
- 2006. április 5.
- 2006. május 3.

A konkrét programról a későbbiekben tájékoztatjuk kedves Klubtársainkat.
Minden érdeklődőt szeretettel várunk a Rákóczi Klub rendezvényeire.

Martényi Árpád sk.

A X. majki Rákóczi-nap

A Rákóczi Szövetség oroszlányi szervezetének szervezésében Imnaron tizedik alkalommal került megrendezésre 2005. július 23-án a majki Rákóczi-nap, a Kamalduli műemlék-együttes egykori templomtornyának falán elhelyezett Rákóczi-emléktábla előtt.

Az ünnepség a nagykeri tárogatók előadásával kezdődött. Nemzeti imánk, a Himnusz után Nagy Csaba, a helyi szervezet elnöke mondott köszöntőt s emlékezett vissza az elmúlt tíz esztendőre. Jubileumi beszédében vázolta a helyi szervezet elért eredményeit, majd megemlékezett Nagy Elemér Attiláról, a helyi szervezet elhunyt, feledhetetlen elnökeről.

József Attila: Nem, nem, soha! című versét Nagy Roland, a helyi Lengyel József Gimnázium tanulója szavalta el, majd Rajnai Gábor, Oroszlány város polgármestere köszöntötte a rendezvényt megtisztelő több száz megjelentet.

A rendezvény fővédnöke Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke volt, aki beszédében ismertette a Szövetség feladatait. Ezután Csáky Pál, a Szlovák Köztársaság miniszterelnök-helyettese, majd Rozsgay Imre egyetemi tanár tartottak előadást a határon túli magyarság sorskérdéseiről.

II. Rákóczi Ferencre emlékezett tisztelegő beszédében Deák Ernő történész, a Bécsi Napló főszerkesztője, majd a burgenlandi magyarság helyzetéről számolt be Gúthy László felsőfői református lelkész.

Az ünnepségen fellépett a délvidéki Balangó együttes, valamint a csóka Rákóczi férfikar is. Az előadásokat a Rákóczi-emléktábla megkoszorúzása, míg az ünnepséget a Székely Himnusz és a Szózat közös elneklése zárta.

Ezúton is szeretnénk megköszönni a Rákóczi Szövetségnek a rendezvény sikeres lebo-

Már Siófokon is jelen van a Rákóczi Szövetség

2005. október 18-án, a siófoki városháza Balaton-teremben alakult meg a Rákóczi Szövetség siófoki alapszervezete. A felkért levelet elnök, Neisz Péter mutatta be a megjelent alapító tagoknak a vendégeket: Martényi Árpád országos szervező titkárt és Nagy Zoltán rendezvényszervezőt, akik a Szövetség központi irodáját képviselték. A városi önkormányzat részéről Balázs Árpád polgármester és Démueth Pál képviselő vett részt az alakuló ülésen. Ezt követően vitéz Pap László, a Perczel Mór Gimnázium nyugalmazott tanára ismertette a megalakulás előkészítését. Antal Miklós történelemtanár II. Rákóczi Ferenc

életéről beszélt a jelenlévőknek, kiemelve a vezető főjeledelem hazájáért vállalt önfeláldozását, vezetői és diplomáciai tehetségét.

Martényi Árpád a Rákóczi Szövetség céljairól, működéséről tartott ismertetést. Elmondta, hogy az ország legnagyobb civil egyesülete 140 alapszervezettel, több mint 6000 taggal tevékenykedik. A két fő cél: II. Rákóczi Ferenc szellemi örökségének ápolása, és a határon túli magyarokkal való kapcsolattartás.

Az alakuló ülésen megválasztották az első vezetőséget is. Elnök Pap László, elnökségi tagok Szigeti Attila és Nagy Józsefné.

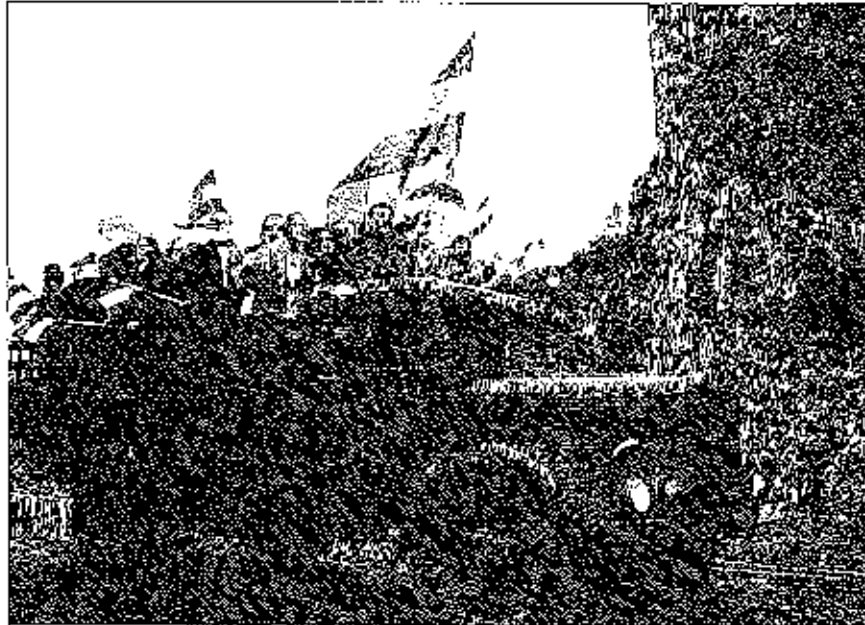
Thököly-émlékünnepség Késmárkon

A Nemzeti Kegyeleti Bizottság szervezésében 2005. szeptember 13-án nemzeti megemlékezésre került sor Késmárkon, Thököly Imre halálának 300. évfordulója alkalmából. Szövetségünket Martényi Árpád képviselte.

Az ünnepség jól szervezett és méltó megemlékezés volt: a Nemzeti Kegyeleti Bizottságot többek között Radnainé Fogarasi Katalin és Gedai István képviselte. Katona Tamás tartotta meg az ünnepi köszöntőt. A rendezvényen részt vett továbbá a Határon Túli Magyarok Hivatalának és a Kassai Főkonzulátus képviselője, illetve a pozsonyi katonai attasé, valamint megjelent több hazai civil szervezet, a kassai Csemadok (kb. 35 fővel, köztük Balassa Zoltán), valamint több iskola és ifjúsági szervezet dtáksága, illetve tagjai.

A helyi polgármester is köszöntötte az egybegyűlteket, az evangélikus szertartást helyi és magyarországi lelkészek tartották. A mauzóleum megkoszorúzása után az ünnepi közösség megtekintette a Thököly-várban megnyílt emléklállítást. Az ünnepség fogadásal ért véget, melyet a Nemzeti Kegyeleti Bizottság adott.

Gloria Victis 2005

2005-ben is sikeresen megrendezésre került a Rákóczi Szövetség – az 1956-os forradalom emléke előtt tisztelgő – Gloria Victis rendezvénysorozata október 21-23. között, immár tizenharmadik alkalommal.

A Gloria Victis hagyományosan java részben a forradalmi ifjúság egyik otthona, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem épületében és segítségével került megrendezésre. Célunk, hogy a határon túli magyar fiatalok az anyaországi fiatalokkal együtt emlékezzen a magyar történelem eme kiemelkedő fontosságú eseményére. A rendezvénysorozat mellett lehetőséget nyújt a főiskolás-egyetemista fiataloknak, hogy találkozzanak egymással, megbeszéljék, összehasonlítsák az egyes régiók problémáit. Emellett középiskolás diákok részére történelmi vetélkedőt is szervezünk, mely a magyar történelem valamely kiemelt időszakához kapcsolódik, és egyaránt nevezhetnek rá magyarországi és határon túli magyar középiskolások.

Ezek alapján tehát a Gloria Victis programjai három fő részre oszthatók: a középiskolás történelmi vetélkedőre, a főiskolás ifjúsági találkozóra és az 1956-os ünnepsősorozatra.

A középiskolás történelmi vetélkedő idén is több száz magyarországi és határon túli középiskolást szolgált meg, összesen 146 feladat sor került be a Rákóczi Szövetséghez, melyek közül a 60 legjobb csapat vehetett részt a Gloria Victis-en, az elődöntőn,

majd a 10 legjobb csapat a döntőn. A vetélkedő idői témája „S nyögte Mátyás bús hadát Bécsnek büszke vára – a középkori Magyar Királyság tündöklése és bukása [1437-1526]” címmel került meghirdetésre.

A jelentkezők között valamennyi régió (Magyarország, Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Délvidék) képviseltette magát. Az elődöntőbe 34 magyarországi és 26 határon túli csapat jutott be, akik között szintén minden régió képviseltette magát.

A csapatok nagy része október 21-én érkezett meg, csupán néhányan vállalták a szombat reggeli utazást. A vetélkedő második fordulójára kétórás írásbeli teszt volt, melynek összeállítói Kuli János, Mészáros Kálmán és Schmittmayer Richárd voltak. A feladat sor kiértékelésére a csapatok két órát kaptak.

Az első tíz csapat szóbeli döntő során küzdött meg az első helyért. A vetélkedő

zsrúfjében olyan neves szakemberek foglaltak helyet, mint Draskóczy István és Tringli Iseván, elnökül pedig Bertényi Ivánt sikerült megnyerni. A vetélkedő levezetését Mészáros Kálmán vállalta magára.

A főiskolás találkozó szintén október 21-én vette kezdetét. A Rákóczi Szövetség idén is diákszervezeteken keresztül hívta meg a főiskolás résztvevőket, akiknek az utazása, szállása, étkezése, illetve a programokon való részvétele teljes egészében a Szövetség számláját terhelte. Erdélyből 195, Felvidékről 145, Csehországból 10, Horvátországból 5, Kárpátaljáról 45, Vajdaságból pedig 50 főiskolás résztvevő érkezett a Gloria Victis-re.

Vasárnap délelőtt a főiskolások részére a Műegyetem egyik előadótermében Szász Jenő, Székelyudvarhely polgármestere és Gál Gábor, a Magyar Koalíció Pártjának képviselője tartott előadást. Előbbi „Árvíz és autonómia Székelyföldön”, utóbbi „A felvidéki magyarság aktuális kérdései” címmel mondta el gondolatait a hallgatóságoknak. Az előadásokon a résztvevőknek alkalmuk nyílt kérdéseket feltenni a politikusoknak. Végül Haliz József, a Rákóczi Szövetség elnöke zárta le az előadásokat.

A rendezvény harmadik részét az 1956-os megemlékezések képezték. Az október 22-i ünnepségsorozat az ifjúsági találkozó leglátványosabb és legfontosabb része. 1956-ban az egyetemista fiatalok ezen a napon indították el tömeggyűlésükkel a forradalmat, a Gloria Victis résztvevői által is végigjárt útvonalon vonultak fel fátylós menettel a Bem szoborhoz.

A műegyetemi ünnepségek idei díszvendége Lomnici Zoltán, a Legfelsőbb Bíróság elnöke, továbbá a kormány részéről Bozóki

A vetélkedő végül a következő eredménnyel ért véget:

Város	Iskola
1. Miskolc	Avasi Gimnázium
2. Galánta	Kodály Zoltán Gimnázium
3. Baja	Szent László ÁMK
4. Pozsony	Pozsonyi Magyar Tannyelvű Gimnázium
5. Pozsony	Pozsonyi Magyar Tannyelvű Gimnázium
6. Miskolc	Avasi Gimnázium
7. Munkács	Munkácsi Szent István Liceum
8. Révkomárom	Setye János Gimnázium
9. Székelyudvarhely	Tamási Áron Gimnázium

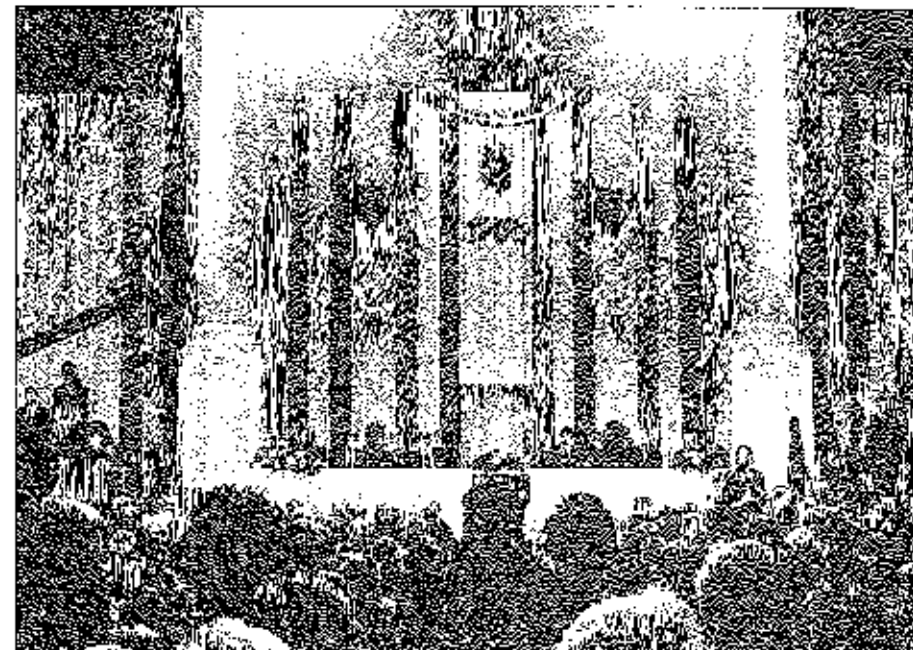

han közvetítette a Duna Televízió. Az ünnepélyen a díszvendégek mellett a határon túli fiatalok nevében beszédet mondott Hadnagy László, a Marosvásárhelyi Magyar Diákszövetség elnöke, valamint a BME Hallgatói Önkormányzatának nevében Dübö Zoltán. Az ünnepségen elhangzott Ferenczy Csongor előadásában Márai Sándor: Mennyből az angyal című verse, valamint Pintér Gábor előadásában Ilyés Gyula: Haza a magasban című költeménye. Az ünnepség keretében a résztvevők megkoszorúzták a Hősi Halottak emléktáblát

Az ezt követő fátylós felvonulás megszervezése hagyományosan a Rákóczi Szövetség feladata. A felvonulás látványosságát jelen-

tősen emelik a minden évben a menet élén haladó, ötvenes évekből származó Csepel teherrakók, platójukon a határon túli fiatalokkal. A felvonulás hagyományos útvonala a következő: Műegyetem – Döbrentei tér – Várkert rakpart – Ybl Miklós tér – Lánchíd utca – Clark Ádám tér – Fő utca – Jégverem utca – Bem rakpart – Bem József tér.

A fél ótkor induló menet a hagyományos, a történelmi valóságnak megfelelő útvonalon halad. [A Bem téren 1956-ban a műegyetemisták Lengyelországgal fejezték ki szolidaritásukat, ennek emlékére szolgált a fátylós felvonulás.] A felvonulás résztvevői számára hagyományosan ingyenes zászlókat és a fátylakat osztunk ki.

Az október 22-i ünnepségsorozat harmadik részét immár hagyományosan a Bem téri koszorúzási ünnepség alkotja. Az előző évekhez hasonlóan idén is 18.00 órakor ért a látványos fátylós menet a Bem József tere, ahol a csaknem 2500 fős tömeg először egy fél óras ünnepi műsort hallhatott, majd a koszorúzást kísérhette figyelemmel. Az ideli ünnepségen a nyitrai Konstantin Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karának vegyes kórusa énekelt. A moderátor szerepét Mátys Katalin, a Magyar Katolikus Rádió riportere vállalta. A Himnusz elhangzása után Ugron Gáspár, a Rákóczi Szövetség főtájkára köszöntötte az egybegyűlteket. A köszöntő után Jónás Csaba révkomáromi színésznövendék szavalta el Márai Sándor: Mennyből az angyal című versét. A megrendítő előadást a határon túli fiatalok nevében szóló Krúzs Judit köszöntő szavai követték. Krúzs Judit a Kassai Kikelet Egyetemi Diákszervezet elnökeként szólalt fel. Beszéde után a vegyes kórus előadásában elhangzott Kodály Zoltán: Esti dal című műve. Ezt követték az ünnepség főszónokának, Erdélyi Géza felvidéki református püspöknek köszöntő szavai, aki többek között saját '56-os élményeit osztotta meg az ünneplő közönséggel. A kórus Bárdos Lajos: Boldogszony című művével zárta az ünnepi műsort. Ezt követően kezdetét vette a koszorúzás, melyen a solymári és a budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium cserkészeti segédközvetek a koszorúkat elhelyezésében. A koszorúzást megtisztelték jelenlétükkel az egyes magyarországi pártok, szervezetek, intézmények, határon túli magyar szervezetek, diákszervezetek, hallgatói önkormányzatok, középiskolák, illetve a Rákóczi Szövetség helyi szervezeteknek képviselői.

Az ünneplő tömeg a Szózat, illetve a Székely Himnusz elénekelésével zárta az 1956-os hősökre való Bem téri megemlékezést.

Az 1956-os megemlékezés állami ünnepségsorozatának évek óta szimbolikus kezdete az október 22-i Kossuth téri ünnepség, melyen a fiatalok összegyűjtik a „forradalom lángját”. A Bem térről a résztvevők egyenesen a Kossuth tere szertek tehát. Az állami ünnepség ezen részének szervezője a Miniszterelnöki Hivatal, a Rákóczi Szövetség évek óta közreműködőként vesz részt a rendezvényen.

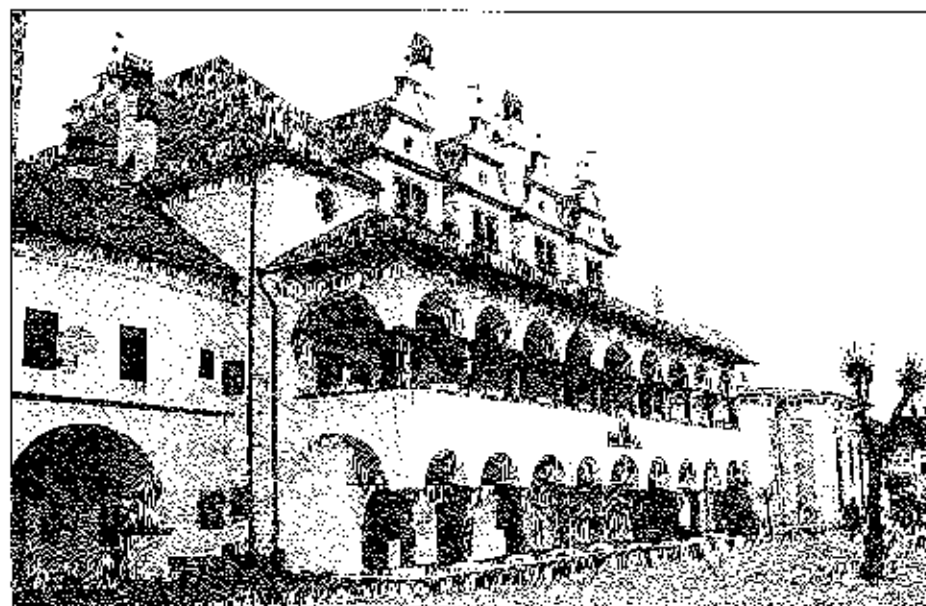
A Gloria Victis rendezvénysorozat tehát 2005-ben is sikeresen megvalósult, a visszajelzések alapján elmondható, hogy a résztvevők feltöltődve és élményekben gazdagon tértek haza. A Rákóczi Szövetség nagy reményekkel és tervekkel várja a jövő esztendő, a forradalom ötvenedik évfordulóját.

Nagy Zoltán

A felvidéki beiratkozási ösztöndíj-akció eredményeiről

A Rákóczi Szövetség által 2004-ben kezdeményezett felvidéki beiratkozási ösztöndíj-akció pozitív eredményekkel zárult. Amikor ezt az akciót meghirdettük, elsősorban azért tettük, hogy ráirányítsuk a figyelmet arra az ellentmondásra, hogy a kedvezménytörvény alapján minden magyar iskolába járó gyermek családjá a szomszédos országokban, Szlovákia kivételével megkapja az ún. oktatás-nevelési és beiratkozási támogatást, ugyanakkor Szlovákiában egy magyar-szlovák államközi egyezmény nyomán a családok nem juthatnak közvetlenül ehhez a támogatáshoz. Mindez azért is sajnálatos, mivel Szlovákiában a magyar családok jelentős hányada nem magyar iskolába írta be gyermekét.

A lőcsei városháza

Múlt évi felhívásunk nyomán megmozdult a magyarországi civil társadalom és az összegyűjtött kb. 20 millió Ft lehetővé tette 2000 felvidéki kislak és családja részére 10 ezer Ft beiratkozási ösztöndíj iskolai közösségi ünnepségek keretében történő átadását.

deményezés népszerűsítésében nyújtott segítséget és a nagylelkű adományokat, valamint a felvidéki Város és Vidéke Célalapoknak és az átadási ünnepségek felhívásában szerepel vállalt iskoláknak szervezési munkájukat.

Most az akció kiértékelése után örömmel állapíthatjuk meg, hogy a beiratkozási kampány sikeres volt: azokban a régiókban, ahol a rendelkezésre álló pénzforsrás figyelembe vételével az akciót meg tudtuk valósítani, a magyar iskolába beiratott diákok száma a Szlovákiában is tapasztalható kedvezőtlen demográfiai tendenciák ellenére a mellékelt táblázatból láthatóan 3,87 %-kal növekedett (lásd táblázat utolsó oszlopa). A magyar iskolába beiratott diákok számaránya az összes beiratott diákhöz képest pedig 0,69 %-kal nőtt (lásd táblázat utolsó előtti oszlopa). Ezzel szemben sajnos azokon a településeken, amelyekre már nem tudtuk ezt az akciót kiterjeszteni, a magyar iskolába beiratott diákok száma csökkent.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a beiratkozási ösztöndíj-akció azon felül, hogy látványosan demonstrálta a magyarországi civil társadalom jelentős részének szolidaritását a felvidéki magyarsággal, azon belül a magyar iskola ügyével, érzékelhetően hozzájárult a magyar iskolába beiratkozó diákok számának és számárányának növekedéséhez. Az elért kedvező eredményekre hivatkozva a beiratkozási ösztöndíj-akciót 2006. évre újból meghirdetjük és azt kérjük a határon túl magyarság ügye iránt érzékeny magánszemélyektől és szervezetektől, hogy támogassák kezdeményezésünket. A 2006. évi beiratkozási ösztöndíj-akció újdonsága, hogy felvidéki partnerszervezetekkel együttműködve a gyűjtési akciót kiterjesztjük a Felvidékre is ezzel a céllal, hogy az ott összegyűjtött pénzek segítségével akciókat a Felvidék azon régióiban is megvalósíthassunk, ahol a beiratkozási ösztöndíj felajánlására forráshiány miatt múlt évben nem volt lehetőség. Az új kezdeményezéssel ismételten rá szeretnénk irányítani a figyelmet arra, hogy a kedvezménytörvényben foglalt oktatás-nevelési támogatást hasonlóan a többi szomszédos országhoz, Szlovákiában is közvetlenül a családokhoz kellene eljuttatni.

Rövid Éva

Gyűjtés a Felvidék javára

2004. december 5. utáni ellenreakcióként tavaly év végén Pilszcsabán, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem bölcsészkarán ajándékokat gyűjtöttek egy felvidéki szörványfalú, Rozba óvodája és iskolája javára. Idén a kezdeményezés folytatódott, azonban már nem csak a pilszcsabai Stephaneum ruháztárban gyűjtöttek a lelkes fiatalok, hanem többen is csatlakoztak az ajándékgyűjtéshez. Vácutott az Apur Vilmos Katolikus Főiskolán, a budai Szent Angéla Katolikus Gimnáziumban, a Tóvis utcai Ferencs Rendházban, a gödöllői Szent István Egyetemen és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem budapesti jogi karán is zajlik a gyűjtés. Az ideai ajándékok Nagysallóba, Garanszentgyörgyre, Málásra és Szalatnyára jutnak el.

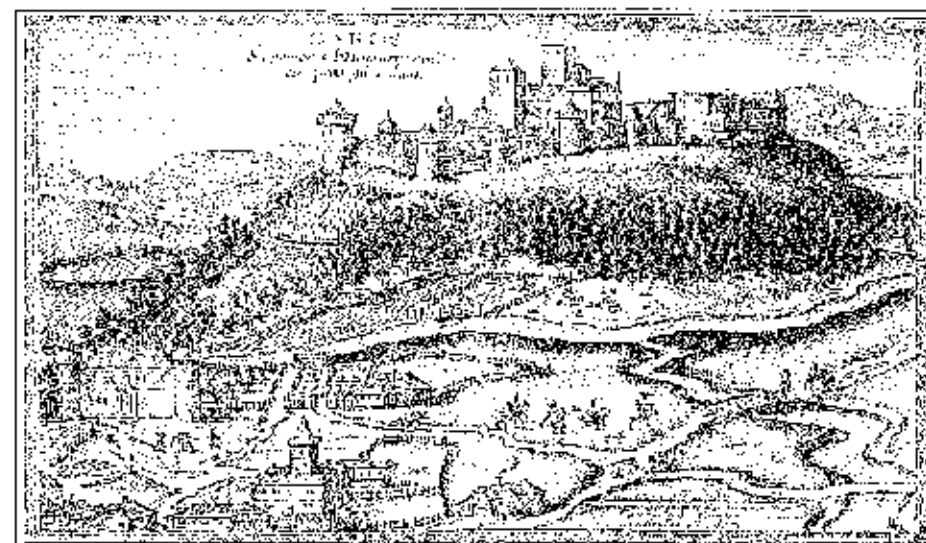
Csibolya Gábor

Rákóczi és kuruc emlékek Európában

Egy sikeres kiállítás előtörténete és országjárása

„Emlékek nélkül nemzetnek híre csak árnyék” vallja Vörösmarty Mihály, és öt idézve ezt vallja egy egyesület is, amely felvállalta Európa és a nagyvilág magyar emlékhelyének felkutatását és bemutatását. Az Egyesület több éve kitűnő kapcsolatot ápol a Rákóczi Szövetséggel, az ügyünket támogató Halzl József elnök úrral, valamint több városban a Szövetség helyi szervezetével.

Sáros vára a fejedelem idején

A budai várban, a Magyar Kultúra Alapítvány székházában működő egyesület – több más korábbi (Kossuth, Jókai, Erzsébet királyné, s több ország magyar emlékeit bemutató) tálata és előadása mellett – nagy feladatra vállalkozott: A világban található Rákóczi-emlékhelyek összegyűjtésére.

Elsőször 2001. április 4-én tartottunk vitát 13 európai ország Rákóczi- és kuruc emlékeiről a Magyarok Házában. Egy-egy ország emlékeit egy-egy tagunk mutatta be. Az előadással az akkor 325. éve született fejedelmi emléke előtt kívánt tisztelni az egyesület. A bemutatót a Gödöllői Akadémia meghívására meglámpáltunk a Petőfi Művelődési Központban, „Rákóczi és kuruc emlékek Európában” címmel.

A tagság – Bocskó D. Mária, Gondos Béla, Horváth Zoltán, Sármany Ágnes, Sibalszky Zoltán, Zelnik Dávid – felvételével, magam és Tiner Tibor képanyaga és szerkesztése alapján nagyméretű, Rákóczi-emlékhelyeket felölelő fotó-dokumentációs táblásort állítottunk össze. Az első bemutatás előtt többször is éjszakába nyúló közös munkával, fáradságot és pénzt nem kímélve dolgoztunk a művön. Az elmúlt két évben kidörült: sokak érdeklődésére és örömeire szolgált az eddig ismeretlen emlékhelyeket is feltáró képi és írásos anyag, amelyet természetesen folyamatosan újabb információkkal, valamint a könyv alakban is hozzáférhetővé tétel szándékával tovább kívánunk bővíteni.

Szerény miniszteri támogatással, a Hadtörténelmi Intézet és a Rákóczi Szövetség segítségével ünnepélyes körülmények között került bemutatásra gyűjtésünk, első alkalommal 2003. június 16-án, a Magyar Kultúra Alapítvány székházában.

Az 56 tábla, [a mintegy 500 felvett reprezentáló gyűjtemény] országos „útnak indítása” előtt Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke, valamint Czibolya Gábor, a Hadtörténelmi Intézet főigazgató-helyettese mondott köszöntő szavakat. A szépséges Rákóczi-főhászkok Bányfy György előadásában hallhatók. Kovács Zoltán tárgatójátékát, és Csobolya Zoltán előadásában kuruc kori dalokat is élvezhetett a közönség. Néhány nap múlva Mádl Ferenc köztársasági elnök úr is látta munkánkat, e tálatra akkoriban a saját és a rádió is felhívta a figyelmet. Az Új Ember hetilapban 13 részes cikk-sorozatot írtunk a – ma már – 13 országban fellelhető kuruc kori emlékekről.

Ezt követően megkezdte országos vándorútját az emlékhelyeket bemutató kiállítás. Magyarországon 2003 őszétől napjainkig Pápa, Tabajd, Vác, Mosonmagyaróvár, Békéscsaba, Szentendrre, Szécsény, Pásztó, Pilszcsaba, Sopron és Tarpa érdeklődő polgárai láthatták a képeket.

A megnyitónkon többször is Halzl József elnök úr, más alkalomkor Martényi Árpád országos titkár, Békéscsabán Ugron Gáspár főtitkár képviselte a város helyi szervezetével együtt a

Rákóczi Szövetséget. A Szövetség a kiállítási anyag szállítását többször is támogatta.

A kiállítás – az egyesület alapelveinek megfelelően – több külföldi városban is erősítette megbecsülésre érdemes emlékeink, történelmünk ismeretét, így az ausztriai Schlossfarach kastélyában, Szőlőban a Magyar Kulturális Intézetben, illetve Bécsben is.

Az első Erdélyországból érkező meghívót Csíkszeredáról kapta az egyesület, a Mikó-várban, a Csíki Székely Múzeumban 2004. július 8-án csendültek fel csodálatos hajdú-kuruc dalok a Kecskés együttes előadásában, Raduly Róbert polgármester köszöntője után.

Ezután következett a Felvidékről először Rozsnyó városának meghívása, ahol a II. Rákóczi Ferenc nevet viselő Magyar Ház adott lehetőséget a felvételek bemutatására. Kardos Ferenc polgármester úr, Beck Zoltán, a Csémadok képviselője 2004 novemberében felejtethetetlen ünnepséggel, magyar vendégszeretettel fogadta kis csapatunkat Rozsnyón. Ezt követte idén júniusban a nagykaposi, majd szeptemberben az Ipolybalogi meghívás.

Nagykapos Magyar Közösségi Házának vezetője, Gabry Rudolf igazgató hasonlóan gyönyörű programmal tette emlékeztetővé a megnyitó ünnepséget. A helyi református kamarakórus énekével, Szűcs Lilla Rákóczi-főhászkokkal, Dőrszeghy Mónika szavalaival szórakoztatta a közönséget.

Ipolybalog, a nagy történelmi múlttal, szépséges templomával ékeskedő község szintén igazi magyar vendégszeretetről tett tanúságot, Balogh Gábor polgármester úr segítőt, mindent elrendező ügyszeretével.

2005 májusának végére hívták meg Kárpátaljára, Munkácsra a Munkácsi Magyar Egylet, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, illetve a Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség székházába gyűjtésünket, ahol két hétig láthatta az érdeklődő közönség. A május 30-i megnyitón köszöntőt mondott Martényi Árpád, a Rákóczi Szövetség országos titkára, Chikány Gábor a MEVE alelnöke, valamint Popovics Béla, a Cserkészszövetség elnöke.

Szeptember 29-én a díszes megnyitó ünnepségen, utunk következő állomásán, Beregszászon Soós Kálmán igazgató úr és a Kisvárdai Rákóczi Szövetség képviselőinek köszönő szavai után nyílt meg a kiállítás.

2006 tavaszára újabb meghívásokat kaptunk Ónodra, Nyháregyházára, Kisvárdára, Vásárosnaményba, valamint a Dunántúli több városába is.

„Amely nemzet emléket veszni hagyja, saját sírját készíti elő” – gondoljunk Ipolyi Arnold örökérvényű megállapítására Egyesületünk – szerény eszközeivel – ez ellen kívánunk tenni a jövőben is.

Messik Miklós

Stelczer Elemér 80 éves

Messzire kell mennem időben, ha Stelczer Elemérről kívánok írni. Időben mintegy száztiz évvel visszafelé: Pozsonyba, amikor is a mai Slovenské Národné Divadlo épületében Erkel László dirigálta a zenekart. A Hunyadi Lászlót, Bánk Bánt, Jókai Mór Hős Pálffyját játszották Magyarország egyik legszebb, új neoreneszánsz színházában, a városban báró Speidel Ödönné, Blaha Lujza, a nemzet csalóánya vendégszerepelt. Megfordult itt rendszeresen Zichy Géza, Munkácsy Mihály, Liszt Ferenc, Fadrusz János és még mennyi kiválóság... Pozsonyban akkor a Toldy-kör nemzetépítő munkájának eredményeképpen egyre terjedt a magyar szó. A városban nemigen beszéltek más képpen, mint németül és magyarul. Akkor a polgárok büszkén vallották magukat pressburgereknek. Ez több volt lokálpatriotizmusnál, ugyanis nemzeti elkötelezettségű, citoyen jellegzetességű német-magyar-zsidó egymásra találást jelentett ez a kétnyelvű városban.

Váramkor akkor kezdődhetett el a barátság Stelczer Lajos és apám között. Egy padban ültek a pozsonyi liceumban. Az iskolapadból ráláttak a négytornyú várra, annak tömzsi bástyáira és hallották a pozsonyi Dóm, a Szent Márton székesegyház egyhangú ütéseinek baritonját, a kotnyeleskedő többiekét is: az őrgalmasokét, az orsolyáköt, ferencesekét, a kapucinusok vékonyka figyelmeztető hangjait... A párhuzamosság folytatódott, folytatódik családjalnk közt. Mind a mai napig. Megőrzítik a lényegét: a hűséget, ragaszkodást, a kölcsönösségek értékét.

Most itt állunk egymás mellett: leszámoltak, utódok, barátok, egy város, a múlt szellemiségének, méltóságának, máj-már eltűnő emlékezők hordozóiként. Tempus fugit... tudjuk, érezzük, mégis meg akarjuk állítani, ragadni, fékezni ezt a rohanást, az elmúlás bizonyosságát, mely mindnyájunkat egyre távolabb taszít... Emlékszünk, emlékeznünk kell: kötelességünk, hogy ragaszkodásban, hűségünkben méltóak lehessünk a hagyományokhoz, történetiségünk egymásba fogódzásához.

Az embernek megrendüléseiben kerülnie kellene a pátoszt, a nagy szavakat... Mégsem toszem. Igen, Elemér barátom, hadd nevezzelek beceneveden, mindnyájunk Dudusa, ez a város, Pozsony lett mindenünk a kilinduló pontja, megnyilatkozása, értelme és végcélja. Az utcával, házával, iskolával, eseményeivel, tanítóinkkal, történetével, történelmével – melyet oly sokszor megcsúfoltak, elraboltak –

örömeivel és örömeinkkel, tragédiáinkkal... Tüdjük, halljuk – a távolból – egyre több a mortuus plango, mert a harangok temetnek minket – magyarokat – Itt is, ott is, a generációinkat... Mortuus plango...

Elemér, mlóta ismerjük egymást? 78, 79 éve? Születésünk óta. A Széplak utca, az Ágátstör 115, az óvoda Margit névvel, a Tolstoj utcai evangélikus elemi Rózi névvel, a fekete cseresnyo szemű Szilárd névvel, Kowarik Sáriával, Borubszky bácsival, Wurm igazgatóval, mind a miénk. És miénk az apácapályai kistémpiom Endreffy tiszteletes úrral, a születne padokkal, csúcsos ólomperselyekkel, ahova zörögve hullottak a fillérek, a vasárnapi istentiszteletekkel, amikor is 1938-ban rázendítettünk a magyar himnuszra. Emlékszel: hogy szorítottuk egymás kezét? Miénk volt az iskola, a gimnázium a Madách utcában, a vívőterem, a PTE-pálya, a Líger, a város, a folyó, a majálisok, születésnapok nálatok és nálunk, amikor körbemastrotuk az asztalt: Hoch soll er leben dreimal hoch...! Amikor édesapádnál, Lulu bácsinál magyart, németet, matematikát tanultunk, amikor halgattuk édesanyádat, Lola néni búgó Karády-hangján a redut nagytermében, a jótékonyági matinén. És a diákbálok és a Duna-uszoda és a cserkész tábor Rózsahegyen és a máriavölgyi zarándoklat a bevonulással, amikor némán vonulhattok be 20.000 magyar Máriavölgyből, kezében gertyával, élén Esterházy Jánossal a városba, mert a hatóságok megtiltották a magyar szót, magyar éneket, magyar imádságot.

Micsoda mementó, mementók! Kamaratuzsikálások, irodalmi összejövetelek, filozófalgatások, tragikus meghalt Bandi bátyáddal az Albrecht-család művészeti tusculanumában. A Magyar Párt küldetése a magyar identitás, is-

kolák, újságok, fennmaradásunk, szökre szabott jogaink érdekében. Ellenállásunk minden balga és idegen árammal szemben. Következősségünk, állhatatosságunk... hirdetni a magyar szót, a gondolat erejét, tisztaságát, létezésünk fennmaradásáért a fasiszta, bojtos sapkás Hlinka-gárdisták gyűlölete közepette. Részt vettünk mindenben, vállaltuk a következményeket, kapucnikos utlegelését, gumibotot, pofonokat, locsolókancsót, a ferenciek terén... Vállaltuk, hogy magyarok vagyunk. És a légiiradók, bombázások... és azután a háború vége, a csönd, a némaság időszak... egy felvidéki exodus megpróbáltatással, a jogfosztottság kísértetei, emberi tragédiák, kitelepítések, üldözések, szorongások, öngyilkosságok, marhavagonok, deportálások... csak azért, mert magyarok maradtunk... Csodával határos módon elmenekülhetetek Pozsonyból, elkerülve Esterházy János, Neumann Tiborék sorsát, a deportálást, a szovjet gulágot – magyarságunk büntetését.

Új hazába jöttünk, új hazára leltünk? Kérdezem. Kérdeztem, kérdeztem százszor, czerszer... Lehettünk...? Hol a hazánk? Otthonunk, szívünk, eszméletünk... Valahol, elmaradt valahol... létrejött valahol, a kettő között... sehol... valahol... valahol itt is, ott is... sehol! A kettő közt valahol... sehol itt is, ott is. Vákuumban. Hiatusokban. Összetörölve... Hordozzuk a múltat, mint a teknősbéka a páncéllját... mely azonban nem véd, egyre súlyosabb nehezek...

A haza, Magyarország befogadott, de elfogadott? És mi elfogadtuk őt? Elfogadhatuk? Hálával, köszönettel... Igen. De talán mindig egyre kissé átmenetnek érezve a véglegesot, megváltoztathatatlant. Számunkra nincsen másutt hely: egy talpalatnyi föld sem. Élünk nosztalgiaikkal, sebzetten, azzal a régi akarással, ideálokkal, amiket belénk plántáltak örök-érvényűen, egy város történelmi prioritásával. Igen: valamit elvesztettünk végleg. De a paradoxonok igazságával ez a hiány feldereng, megcsillan, szertesugároz, melegít. Olykor hozzá kuperog a lélek.

Elemér barátom! Mindent végigcsináltál, végig kellett csinálnod: menekülést, kizsátoztottságot, megálázást. Voltál éjjeliő; gépkocsivezető, de meg is mérettettél: soha nem vesztetted el azt a pozsonyi magatartást, mely mindnyájunk kincse, büszkesége. Volt erőd a várakozásra, a reményre. Magatartás vezérelt: humanizmus, keresztényi hit, rendf-

RÁKÓCZI

hetetlenség jelentette és jelenlét hűségedet, tiszteletedet, rajongásodat a magyarság nagy fiához, Esterházy Jánoshoz, a mártírhoz, az emberhez, a magyarhoz, aki immár modelként áll előttünk történetiségében, a Teleki Pálok, a Bajcsy-Zsilinszky Endrék, az aradi vértanúk sorában. Édesapád munkatársa, szinte tanácsadója, barátja volt Esterházy Jánosnak. És Te, édesapád nyomdokaiba léptél. Sőt... Nemcsak folytattad munkáját, elévülhetetlen érdemeit, sok tekintetben túl is szárnyaltad tevékenységeddel. Mert a magyar értékek őrzése, feljutása a kötelességünk. Érdeklünk és feladatunk ez egy város glóriájában munkálkodva egy város glóriájáért: történelmi adósként, kötelességszerűen... Ezek az ő gondolatai, amikor a pozsonyi Bartók Béla Dalegyet elnöke lett. Szavai időtállóak.

Büszke vagyok, hogy annak idején a Rákóczi Szövetség választmányi ülésén én javasoltalak az Esterházy János Emlékbizottság elnöki posztjára. Annyit tettél Esterházy János gróf emlékének megőrzéséért, mint senki más. Kibányasztál adatokat, fáradhatatlanul szerveztél, minden vele való gondolatban egy nemzet számára népszerűsítésében benne a munkád. Nem hirdetni emléktábla Esterházy János emlékéit, jelenvalóságát, nem rendeztek volna annyi szimpóziumot, emlékülést – nélkülöd. És talán bizony én sem írtam volna meg Esterházy Jánosról szóló drámámat.

Isten éltesen sokáig!

Ébert Tibor

A Rákóczi Szövetség új helyi szervezetei

A Rákóczi Szövetség 2005 őszén is számos szervezettel bővült, amelyek a Kárpát-medencében tovább növelték a Szövetség tagjainak számát.

Szolnoki szervezeteink sorát gyarapította a 2005. október 4-én megalakított ifjúsági szervezet, mely a Jendrassik György Gépipari, Közlekedési Szakközép- és Szakiskolában jött létre, ahol Halzl József elnök és Nagy Zoltán képviselték a Rákóczi Szövetséget. Ugyanezen a napon még Komlóra is ellátogattak, ahol Hoppa József vezetésével szintén új helyi szervezet kezdte meg működését.

2005. október 18-án Martényi Árpád és Nagy Zoltán vettek részt a siófoki helyi szervezet nagyon jó hangulatú alakuló ülésén, melyen a város polgármestere, Balázs Árpád is részt vett. A szervezet vezetőjévé Pap Lászlót választották meg.

November igen aktív hónap volt a szervezeti alakulások szempontjából. November 11-én a Rákóczi Ifjúsági Klub (Márton Áron Szakkolégium) tartotta megújító ülését, amelyen Halzl József és Ambrus Sándor jelentek meg a Szövetség központja részéről. Ugyanezen a napon került sor a tatal Rákóczi szervezet megújító közgyűlésére a Református Gimnáziumban, amelyen a Szövetség központját Halzl József és Kiss Péter képviselte. Az ülésen részt vett a révkomáromi Marianum Gimnázium igazgatója Madarász Róbert és az ottani ifjúsági Rákóczi Szervezet tagjainak egy csoportja is.

Halzl József volt jelen – Kiss Péter társaságában – a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium ifjúsági helyi szervezetének november 18-i megalakulásán is, amelyet Erdélyben a gyimesi helyi és a gyimesi Ifjúsági helyi szervezet megalakulása követett november 19-én, Gyimesfelsőlókán. Utóbbi rendezvényen Ugron Gáspár főtítkárr és Baka Levente képviselték a Rákóczi Szövetséget.

A Borsod megyei szervezetek sorát gyarapítja a 2005. november 22-én megalakult kazincbarcikai helyi szervezet, melynek alapításán Halzl József és Nagy Zoltán is megjelent, képviselve a Szövetséget. Az alakuláshoz az egyik alapító tag érdeme biztosította a kedvező helyszínt.

A felvidéki szervezetek sorában a Zalaabán létrehozott helyi csoport az egyik legújabb, melynek alakítására 2005. november 29-én került sor, Kun Ferencz alelnök és Kiss Péter bábáskodása mellett. Az alakuló ülés kedvező hangulatát a helyi szülősgazdák kiváló minőségű borítala is fokozta. Szintén a Felvidéken jött létre a diószegi Magán Szakközépiszkolában alakult helyi szervezet, mely 2005. december 1-jén tartotta alakuló ülését. Az alapításon Halzl József és Nagy Zoltán is megjelentek.

A vajdasági helyi szervezetek száma is nőtt idén ősszel, az Adán 2005. december 4-én létrejött csoport megalakítását Ugron Gáspár és Szeredi Kálmán segítette elő. A december valószínűleg még újabb szervezetek indulását is magával hozza, ezekről majd a Hírvivő legközelebbi számában számolunk be.

Nagy Zoltán

A Rákóczi Szövetség 2005. évi pályázati eredményei

A Rákóczi Szövetség a nyertes pályázatok tekintetében is sikeres évet zárt, hiszen a különböző alapítványok és költségvetési szervek által kiírt pályázati felhívásokra 29 832 000 Ft értékben írt pályázatot, melyből 2005. december 1-ig összesen 21 800 790 Ft támogatást nyert, egy 500 000 Ft értékű pályázat elbírálása pedig még folyamatban van.

A támogatások nagy része, csaknem 19 millió forint, minisztériumoktól, illetve önkormányzatoktól érkezett, az alapítványi támogatás 3 millió Ft nagyságrendű volt. A legtöbb támogatást a Nemzeti Civil Alap-program pályázatain nyerte a Szövetség – működési költségek támogatására 7 millió Ft-ot, míg a rendezvények (nyári ifjúsági rendezvények, nyári szakmai táborok, Gloria Victis rendezvénysorozat) és programok (felvidéki oktatási adatbázis, hon-

lapfejlesztés, Hírvivő szerkesztése) támogatására összesen 8,5 millió forintot. A Gyermek és Ifjúsági Alap a Nyári Főiskolás Táborra, a Gloria Victis-re, illetve az Esztergomi Anyanyelvi Táborra összesen 650 000 Ft értékben biztosított pénzeszközöket. Fontos támogatónk volt továbbá a Fővárosi Önkormányzat, mely a tavaszi koszorúzás emlékünnepeinkre, működési költségekre, illetve az Esztergomi Anyanyelvi Táborunk költségeire nyújtott pénzeszközöket 480 000 Ft értékben. Esztergomi Anyanyelvi Táborunkhoz Esztergom város Önkormányzata is hozzájárult. Fontos továbbá megemlíteni a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumát, mely 650 000 Ft működési támogatásban részesítette Szövetségünket, a Belügyminisztériumot, mely 200 000 Ft-tal segítette Nyári Főiskolás Táborunkat, illetve az Ok-

tatási Minisztériumot, mely a Gloria Victis történelmi vetélkedőre érkező határon túli résztvevők költségtérítéséhez járult hozzá. Ifjúsági rendezvényeink sikeres lebonyolításához nagyban hozzájárultak továbbá az alapítványi támogatások is: A Konrad Adenauer Alapítvány a szentendrei Nyári Főiskolás Táborra 1 500 000 Ft-tal, a Polgári Magyarországért Alapítvány a Kárpát-medencei Katolikus Kispap Táborra 500 000 Ft-tal, illetve az Illyés Közalapítvány a Gloria Victis rendezvénysorozatot 1 000 000 Ft-tal támogatta.

A pályázati támogatásokat a Rákóczi Szövetség minden esetben a kiíró által meghatározott módon és célra használta fel, és nagy részükkel már jóval az elszámolási határidő előtt szabályszerűen elszámolt.

Rövid Éva

A Rákóczi Szövetség részt vett a komáromi Selye János Kollégium évnyitó ünnepségén

A Rákóczi Szövetség az előző évekhez hasonlóan idén is részt vett a komáromi Selye János Kollégium évnyitó és diplomaosztó ünnepségén, mely 2005. október 8-án került megrendezésre a komáromi Tiszt Paviólon dísztermében.

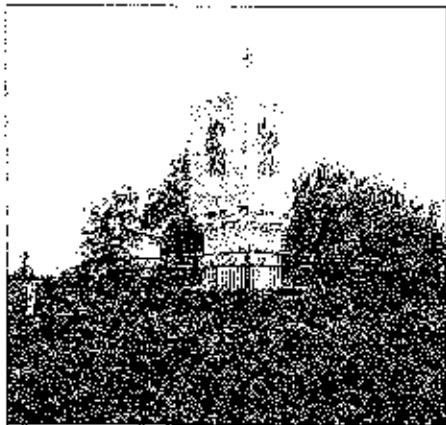
A Selye János „Láthatatlan” Kollégium megalakulása óta a felvidéki magyar tudományos és szellemi élet fejlesztésének, fiatal felvidéki magyar kutatók, kiemelkedően tehetséges egyetemisták és doktoranduszok támogatásának és képzésének jegyében tevékenykedik. A Kollégium legfőbb célja, hogy tevékenységével hozzájáruljon a szlovákiai magyar értelmiség, egyetemi és főiskolai tanári bázis kéneveléséhez, valamint a szlovákiai magyar egyetemi hallgatók számára emelkedéséhez és versenyképességének növeléséhez. Tevékenységének elismerésül a Rákóczi Szövetség Esterházy Emlékbizottsága 2004 márciusában Esterházy Emlékéremmel tüntette ki a Kollégiumot.

Az idei évnyitó és diplomaosztó ünnepségen számos magyarországi és felvidéki személyiség részt vett, a tudomány, a kultúra és a politika területéről egyaránt. A Rákóczi Szövetség Ugron Gáspár főtákkár képviselte.

A rendezvényen elsőként Szabó Zoltán, a Selye János Egyetemért Alapítvány igazgatója szólt a vendégekhez és a kollégistákhoz. Beszédében értékelte az elmúlt éveket, beszámolt a kollégisták sikereiről és megköszönte a támogatók nagylelkű segítségét. A hagyományokhoz híven Szövetségünk Alapítványa, a Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúraért Alapítvány idén is támogatást nyújtott a Kollégium egy tehetséges diákjának. Idén ez a megítéltetés Pálffy Rolandnak jutott. Az oklevelet Ugron Gáspár adta át, aki beszédében kiemelte, hogy a felvidéki magyarság régi és jogos vágya teljesült a komáromi magyar egyetem akkreditálásával, azonban továbbra is nagy hangsúlyt kell fektetni az utánpótlás nevelésére. A magyar nyelvi óvodák, kisiskolák, középiskolák létszáma, helyzete még rendezésre vár, amely nagy társadalmi felelősséget jelent a komáromi elítélésben résztvevők számára.

Az ünnepi beszédeket követően bemutaták a jelenlétűknek az új kollégistákat és tutorikat, majd a végzős kollégisták ünnepélyesen fogadalmat tettek, és átvevtek a képzés elvégzését igazoló oklevelet. Az ünnepség fogadással zárult.

A tardoskedi felújított Rákóczi-emlékmű

Tardoskedi község cimiterében is látható az a Rákóczi-emlékmű, amelynek felújítás utáni ünnepélyes újraavatása november 1-én, Mindenszentek napján volt.

Az emlékmű 1706-ban épült azon a helyen, ahol 1704-ben gróf Bercsényi Miklós tábora állott, s ahonnan a generális több levelet, haditudósítást írt a nagyszájas fejedelmeknek.

Az emlékoszlop fülkéiben elhelyezett domborműveken II. Rákóczi Ferenc és Bercsényi Miklós arcképei, a kisdéd Jézust tartó Mária és a község címere látható.

A felújítás költségéhez Tardoskedi község önkormányzatán kívül a Rákóczi Szövetség és a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma is hozzájárult.

„Megbocsátani tudunk, de feledni nem”

A „malenkij robot”-ra elhurcolt, és ártatlanul meghalt közel száz áldozatra emlékeztek 2005. október 31-én, Mindenszentek előestéjén Nagykaposon.

A református templom előtti téren az áldozatok emlékére állított kopfánál gyűlt össze a város és környékének lakossága, hogy lerója kegyeletét azon ártatlan áldozatok emlékére, akiket a „felszabadítóknak” nevezett szovjet hadsereg az Ung-vidékről kényszer munkára Szibériába magával vitt, s akik örökre eltűntek, valahol messze jeltelen sírokban nyugszanak.

Ezek az áldozatok civilként kerültek hadifogságba, s mint az idősebb generáció tagjai hangoztatják, a szocializmusban még csak beszélni sem volt szabad a háborúban résztvevőkről.

Az emlékezt szónoka Ugron Gáspár, a Rákóczi Szövetség főtákkára volt, aki megható beszédében arra biztatta a jelenlévő, az oseményt még személyesen átélő idősebbeket, meséljék el unokáiknak az igazságot, hogy soha ne merülhessen feledésbe.

Az emlékezt a CSEMADOK, a Magyar Közösségi Ház és a Rákóczi Szövetség nagykapost szervezeteinek közös rendezvényeként került megrendezésre.

Csángó lakodalom Gyimesfelsőlokon

2005. novemberében jelent meg a „Csángó lakodalom Gyimesfelsőlokon” c. kiadvány, melynek szerzője László Erzsébet, néprajzkutató.

A 22 oldalas, színes képekkel gazdagon illusztrált kiadvány fő támogatója a Rákóczi Szövetség.

A gyimesi csángók életében nagyon sok érdekes népszokás alakult ki a különböző egyházi és családi ünnepek alkalmával. A kiadvány írója, László Erzsébet ezek közül a népszokások közül emelte ki talán az egyik legérdekesebbet: a lakodalmas szokásokat.

Az erdélyi Kovászna megyében fekvő Gyimesfelsőlók gazdag kulturális hagyományai elevenednek meg az írásban, melynek színvonalát nagyban emelik a színes népviseletbe öltözött legények, leányok valamint a lakodalom egyes mozzanatainak fotói. A szerző gondosan összeválogatott munkája szemléletesen mutatja be a gyimesi csángók lakodalmainak legkülönfélébb szokásait, az egyes népi kifejezések megértésére pedig külön fogalommagyarázat szolgál.

A Rákóczi Szövetség ajánlja figyelmébe mindazoknak ezt a kiadványt, akik szeretnék többet megtudni határainkon túl élő magyar testvéreink életéről, illetve azoknak, akik érdeklődnek a magyarság egyes régióinak népszokásai, hagyományai iránt.

Louis Lemaire, a Rákóczi-szabadságharc francia kritikusa

Ismeretes, hogy miután 1703-ban II. Rákóczi Ferenc fogyeres felkérésre hívta a magyar népet, és rövidesen egészen a Dunáig hatalmába kerítette az országot, XIV. Lajos francia király, aki éppen a spanyol örökösödési háborúval volt elfoglalva, pénzügyét küldött az úgymondott „elégedetlenek”-nek (les Mécontents). Arra számított ugyanis, hogy a magyar támadás következtében csökkenhet az őt szorongató németek nyomása. Később katonatisztek is küldött a kuruc szabadságharcosok kiképzése érdekében.

Ezek között a francia tisztek között, akik 1705 elején egy igen hosszadalmas utazás után, Des Alleurs tábornok vezetése alatt érkeztek Magyarországra, volt egy Louis Lemaire nevű, akkor negyven éves hadmérnök. Az előző években több helyen is szolgált, Németországban, Hollandiában és az Alpokban is, mint az erődítéstan szakértője. A király mellé, állandó szolgálatra osztották be, százasos rangban, „királyi hadmérnök” címmel. Louvois márké, aki 1692-ben bekövetkezett haláláig a királyi hadügyminisztere volt, elismerte kiváló szakértelmét és pártfogásába vette a tiszteket.

A magyar földre való érkezése után a feladata az volt, hogy felülvizsgálja az erődrendszert, és szükség esetén korszerűsítse a különböző erődítményeket. Megbízása nem volt könnyű, hiszen a százötven évig tartó török hódoltság alatt, illetve következtében a legtöbb erőd már régen romba dől.

Lemaire – bármennyire kockázatosnak is találta – eltekintve helyeselte Rákóczi merész vállalkozását, hisz tisztaban volt az osztrák császári rendszer zsarnokságával. Meg volt győződve a magyar nép jogos ellenállásáról a túrheretlen elnyomással szemben.

Emellett azonban megfelelően öntelt ember is volt ez a különben jeles katonatiszt, határozott véleménnyel a szabadságharc vezetőiről, amely ritkán volt hízelgő. Rákóczi-ról sem volt túl nagy véleménnyel, aki szerinte illúziókban élt, és csak egyetlen becsvágy éltette: Erdély fejedelmévé nyilvánítottani magát.

Rákóczi közvetlen bizalmasairól még rosszabb volt a véleménye. Azt állította, hogy csak azért csatlakoztak hozzá, hogy adósságokkal terhelt vagyonukat és birtokaikat megmentsék, és hogy tovább gazdagodjanak, hiszen minden győztes csata után bőséges hadizsákmányt ejtettek.

Vak Botyánról különösen lesújtó véleménye volt. Rögtön érkezése után, midőn egy erőd és egy híd felépítéséhez kezdett a Duna mellett, hogy a hadsereg könnyebben tudjon átkelni a folyón, összeütközésbe keveredett a nyers modorú kuruc vitézzel. Híába magyarázták neki, hogy utóbbi kftűnő hadvezér, csak azt látta, hogy ez a hős harcos „tudatlan és buta”, ráadásul embertelenül viselkedik, ok nélkül kegyetlenkedik és imád vért ontani. Az utalat kölcsönös volt. Botyán lenézte a parókás, elegáns ruhába öltözött matematikust, aki megállás nélkül számolt, írt, rajzolt, méreteket vett, térképeket készített, ahelyett, hogy inkább kardjával küzdött volna az ellenséggel.

Lemaire-nek rossz véleménye volt Károlyiról és Bercsényiről is, főleg az óriási országgyűlés után. Úgy találta, hogy Bercsényi nagyon fegyelmetlen, Rákóczi parancsait nem hajtja végre, illetve helytelenül értelmezi, ezen túl pedig mindent elkövet, hogy hatalmát növelje.

Lemaire, aki emlékezett rá, milyen fölényes és ellentmondást nem tűrő hangon kezelte alárendeltjeit Louvois márké, úgy vélte, Rákóczi túlságosan előzékenyen bánik tábornokkal.

A francia hadmérnök folyton azt hajtogatja, hogy a magyar katonák és tiszteik gyávák. „Úgy ugranak meg, mint a nyúl a kutyák elől” – írja. Nyilvánvaló, hogy ez a szigorú bírálat elfeledkezik arról, hogy a magyarok nem voltak sem kellően kiképezve, sem felfegyverezve. Elfelejt, hogy nem reguláris hadsereget lát, hanem egy álg-álg kiképzett, jobbágyokból, vagyis nem hivatásos katonákból álló sereget. A haza szeretete sem volt mindig elegendő a körülmények ellenőlyezésére. Velük szemben a császáriak

állig felfegyverzett, szigorú fegyhelmezettsgű, jól kiképzett tisztekkel rendelkező sereg, ráadásul a legtöbbször túlerőben.

Azt is elfelejt, hogy másfél évszázadon keresztül a magyarok inkább – mai kifejezéssel élve – „gerillaharcosok” voltak, úgy a törökök, mint a németek ellen, hiszen nem tudtak népes seregeket, edzett sorkatonaságot kiállítani, nem beszélve arról, hogy katonai iskolák sem léteztek.

Lemaire még azt is kifogásolta, hogy Rákóczi a francia király segítségét „főlöleges” diplomáciai kiküldetésekre költi el, holott jobban tenné, ha erődöket építené, lovakat, fegyvereket, harci felszerelést vásárolna, és jobb életkörülményeket teremtene katonáinak, megelőzendő a folyamatos sarcolást és fosztogatást.

Ettélte Rákóczi lengyel terveit, melyek szerinte ostobaságok, és a vele kapcsolatos tárgyalások üres locsogások. Osztozott Torcy francia külügyminiszter nézetében, melyek a poltavai svéd vereségig (1709-ben) a svéd szövetséget erőltette. Még jobban ágált Rákóczi „egészen irreális” terve ellen, mely szerint Miksa Emánuel bajor választófejedelemet ültette volna a magyar trónra.

Louis Lemaire öt és fél évig maradt Magyarországon, ahol alapvető fontosságú segítséget nyújtott a kuruc ügynek a maga szakmája terén. 1710 szeptemberében hazatért, miután az év elején Des Alleurs tábornokot visszahívták. Otthon megírta a magyar függetlenségi háború történelmét 1705-től 1708-ig, nem a történész, hanem a szemtanú megítélésén alapján. Műve csak halála után jelent meg Hamburgban, 1756-ban „Érdekes történet, avagy az északi és a magyarországi háborúk leírása a század elején” címmel. Annak ellenére, hogy állítása szerint a tárgyilagosságra törekedett, kétség sem fér hozzá, hogy rendkívül elfogultan írt a magyar szabadságharc résztvevőiről, a fejedelemtől a közkatonaig. Ha rokonszenvezett is a magyar ügygel, az bizonyos, hogy annak képviselőivel már jóval kevésbé.

Bernard Le Calloc'h

Civil szervezetek a felvidéki magyar ifjúságért

A Rákóczi Szövetség felhívása a civil szervezetekhez és magánszemélyekhez

A határon túli magyarság szolgálatában tevékenykedő Rákóczi Szövetség országos akcióra hívja fel a civil szervezeteket és magánszemélyeket. Felhívásunk ahhoz a Magyar Alkotmányban rögzített követelményhez kapcsolódik, mely szerint az anyaország felelősséget érez a határon túli magyarok sorsa iránt és támogatni kívánja hosszú távú megmaradásukat a szülőföldjükön.

Közismert tény, hogy mind Magyarországon, mind a határainkon túl is egyaránt tragikusan fogy a magyar nemzet lélekszáma. Mindehhez hozzájárult a történelmi Magyarország területének trianoni szétdarabolása, majd a kommunizmus közel fél évszázada alatt a határainkon kívül rekedt nemzetrészek ügyének elhallgatása. Ma is napirenden van a Trianon idején még több, mint négy millió, ma már alig több mint két és fél millió honfitársunk sokszor megalázó, évtizedek óta tartó hátrányos megkülönböztetése, kisebbségi jogainak csorbítása, melynek eredménye a 85 év számos csalódása következtében soraikban kialakult remény-vesztettség. Meggyőződésünk, hogy egyetlen európai nemzet sem nézné tétlenül, ha más országokban élő kisebbségeit hasonló, tartósan negatív diszkrimináció érné.

A magyar „kedvezmény-törvény” keretében bevezetett oktatási-nevelési támogatást a magyar oktatási intézményekben történő tanulás legfontosabb motívációs tényezőjének tartjuk. Ugyanakkor sajnálattal vettük tudomásul, hogy a Szlovák Köztársasággal 2003-ban kötött államközi megállapodás a felvidéki magyar családokat az oktatás-nevelési támogatás közvetlen igénybevételeitől megfosztotta. Ez azzal a veszéllyel jár, hogy a Felvidéken az elmúlt évtizedben tapasztalt, jelentős mértékű asszimiláció tovább folytatódik.

Az elmúlt évben azzal a kéréssel fordultunk a határon túli magyarság ügye iránt elkötelezett civil szervezetekhez és magánszemélyekhez, hogy felhívásunkhoz csatlakozva vállaljanak részt a felvidéki magyar családok magyar nyelvű iskolába beiratkozó gyermekeinek támogatásában. Az akciót jelentős összeggel támogató Pro Professione Alapítvány, továbbá vállalatok és magánszemélyek, civil szervezetek és alapítványok valamint a Budaörsi Polgári Kerekasztal kezdeményezésére nagyszámú Polgári Kör adományából a program első évében több mint 20 millió Ft gyűlt össze az e célra megnyitott bankszámlán. Az összegyűjtött támogatás 10 ezer Ft-os beiratkozási ösztöndíj formájában 2000 felvidéki kisládkhoz jutott el a tavasz folyamán, 40 helyszínen megrendezett iskolai ünnepek keretében. A rendelkezésre álló összeghez igazodva az akciót a szociális és gazdasági szempontból hátrányos helyzetű felvidéki régiókra továbbá azon településekre hirdettük meg, ahol a magyarok szórványban élnek. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy kezdeményezésünk rendkívül sikeresnek mutatkozott, ugyanis a beiratkozási ösztöndíj akcióra kijelölt régiókban múlt évhez képest a kedvezőtlen demográfiai tendenciák ellenére 3,87%-kal növekedett a magyar iskolákba beiratott diákok száma és növekedett a magyar iskolába beiratott diákok számaránya is az összes beiratott diákhoz képest.

A kedvező eredmények ismeretében most azzal a kéréssel fordulunk a civil szervezetekhez, Polgári Körökhöz, magánszemélyekhez és vállalatokhoz, hogy segítsék ismételt támogatásukkal a program továbbfolytatását. Ezúttal is 10 ezer Ft beiratkozási ösztöndíjat szeretnénk felajánlani azokban a régiókban, ahol az akciót tavaly is meghirdettük, de lehetőség szerint a Felvidék más régióira is szeretnénk kezdeményezésünket kiterjeszteni, legalább azon családok esetében, ahol 3, vagy több gyermeket nevelnek, valamint azokon a településeken, ahol a gyermeknek más településre kell utaznia ahhoz, hogy magyar iskolában tanulhasson. Természetesen köszönettel vesszük azok adományát is, akik egy gyermek ösztöndíjának csupán egy részét tudják adományukkal felvállalni.

Elérhetőségeink:

Rákóczi Szövetség [1027 Budapest, Szász Károly utca 1. IV. em. 1.]

Postacím: 1255 Budapest, Pf. 23.

Telefonszám: 06-1-2013067

Faxszám: 06-1-212 8891

e-mail cím: felvidek@rakocziszovetseg.hu

Bankszámlaszám: 11705008-20488172 (OTP Bank) Felvidéki Oktatási Támogatás

Azok számára, akik támogatásukat postai úton kívánják befizetni, kívánságukra csekket küldünk.

A Rákóczi Szövetség kiemelten közhasznú szervezeti státuszából adódóan minden adományozó igénybe veheti a törvény szerint járó 30%-os adókedvezményt. Azok a befizetők, akik ezzel a lehetőséggel élni kívánnak, az adóigazolás kiállításához feltétlenül szükséges adatokat (név, a lakcímkártyán szereplő pontos cím, adószám) a fent említett elérhetőségek valamelyikén jelenthetik be. A kért adatok megadása nélkül sajnos nem áll módunkban az adóigazolás kiállítása.

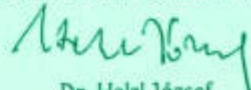
A továbbiakban is mód van arra, hogy azok a civil szervezetek, amelyek meghatározott felvidéki települést, vagy családot kívánnak támogatni (ahol a gyermek 2006-ban iratkozik először magyar oktatási - nevelési intézménybe) ez irányú ajánlásukat megtehessek.

A támogató szervezetek csatlakozásáról, valamint a támogatási összegek felhasználásáról a Rákóczi Szövetség honlapján és a média útján, nyegyedévenként, rendszeres tájékoztatást ad.

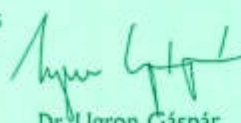
Esetleges kérdéseikre a Rákóczi Szövetség munkatársai készséggel adnak felvilágosítást a 00-36-1/201-3067 és a 00-36-1/212-3854 telefonszámokon hétköznapokon 10-16 óra között.

Kérjük, hogy felhívásunkat baráti és ismeretségi körükben is terjeszteni szíves

Budapest, 2005. december 7.

Dr. Halz József
a Rákóczi Szövetség elnöke

Dr. Ugron Gáspár
a Rákóczi Szövetség főtítkára

Üdvözlettel: